

Formandsberetning 1997-1999

På et konstituerende bestyrelsesmøde umiddelbart efter selskabets generalforsamling på Molslaboratoriet den 11.10.97 konstituerede den valgte bestyrelse sig som følger: Formand Tim Jensen, næstformand Marianne Q. Fibiger, sekretær Mikael Aktor, kasserer Ingrid Müller, Mikael Rothstein og Oluf Schönbeck.

Bestyrelsen har i perioden afholdt 5 ordinære bestyrelsesmøder.

På det første møde i Odense den 20. 11.97 foretog bestyrelsen en vurdering, prioritering og fordeling af de kommende års arbejdsopgaver. På baggrund af generalforsamlingens ønsker blev det besluttet at prioritere selskabets arbejde på det nationale plan. Med en fortsat tæt kontakt til IAHR's General Secretary, professor Armin Geertz, og med fortsat aktiv deltagelse i Norrel og IAHR- møder, ville vi naturligvis også søge at videreføre det store og værdifulde arbejde, der er gjort for at integrere dansk religionshistorisk forskning i det internationale miljø (og omvendt), således at vi også fortsat lever op til den del af selskabets formålsparagraf.

Det nationale arbejde

Med henblik på det nationale ønskede vi primært at sikre yderligere og bedre "servicering" af medlemmerne. Dette skulle ske gennem:

1. udgivelsen af et nyt, mere læser- og læsevenligt Nyhedsbrev, der som fast punkt skulle have et "Nyt fra bestyrelsen",
2. oprettelse af en hjemmeside (også ønsket af IAHR)
3. afholdelse af det årlige årsmøde i overensstemmelse med vedtægterne
4. løbende rekruttering af potentielle medlemmer
5. fortsat medvirken og støtte til diverse seminarer, konferencer (inkl. studenterarrangementer) og publikationer

Hvad har vi så fået realiseret af ovennævnte, og hvilke spørgsmål og problemer har vist sig hen ad vejen?

1. Vi har fået et nyt Nyhedsbrev, som er både mere overskueligt og mere indbydende, og forhåbentlig fungerer rubrikken "Nyt fra bestyrelsen" efter hensigten, nemlig løbende at holde medlemmerne orienteret om bestyrelsesarbejdet. I den forbindelse kan det naturligvis diskuteres, hvorvidt referater af bestyrelsesmøder - også eller i stedet - burde offentliggøres, i det trykte såvel som elektroniske Nyhedsbrev, og hvorvidt vi i fx Nyt fra bestyrelsen i højere grad skulle søge at give nogle bud på de udviklinger inden for faget, som vi mener er særlig interessante.

I forbindelse med udgivelse af Nyhedsbrevet skal det siges, at vi fortsat er meget afhængige af den velvilje, som de forskellige institutter og centre lægger for dagen, når det gælder gratis brug af faciliteter. I indeværende periode har det været Institut for Religionshistorie v. KUA, der har vist den gode vilje, og den takker vi for. I det omfang institutter og centre kan hjælpe yderligere, fx til dækning af udgifter til trykning og udsendelse, vil det blive modtaget med endnu større glæde og taknemmelighed.

2. Vi har fået oprettet en hjemmeside, p.t. på adressen www.hum.dk/dahr/index.htm på Odense

Universitets server. Siderne blev konstrueret og redigeret af formanden, der har fået bevilget penge fra dekanatet til en studentermedhjælp (der dog primært skal tage sig af andre hjemmesider redigeret af TJ), der står for det praktiske arbejde. Lay-out kan diskuteres og opdatering kan også ske hurtigere, men vi regner med i løbet af kort tid at få siderne til at fungere endnu bedre, - og både adressen og lay-out vil blive ændret til noget kortere og kønnere. Forhåbentlig er der også fortsat good-will at trække på til en studentermedhjælp.

Et suk: Selv om vi i mere end to år har kontaktet IAHR (som har bedt medlemsorganisationerne oprette hjemmesider) og senest webmasteren på IAHRs hjemmeside, er det ikke lykkedes at få siden registreret, og det samme gælder også registrering af nye bestyrelse.

3. Vi forsøgte at gennemføre det foreskrevne årsmøde i fjor. Faktisk havde vi lagt en del gode kræfter og timer i forarbejdet. Men mødet måtte som bekendt aflyses pga for ringe tilslutning. Emnet var stort set det samme som dette års, og grunden til den ringe tilmelding må søges andre steder. En oplagt forklaring er den relativt sene endelige annoncering af dato, men det er ikke hele forklaringen. Måske var det en medvirkende årsag, at temaet var formuleret inden for en konfliktfuld diskurs, og at nogle derfor kunne frygte mere konflikt end kollegial meningsudveksling. Måske havde vore medlemmer ganske enkelt meget andet at lave på det pågældende tidspunkt. Sidst, men ikke mindst: Måske er der så mange faglige aktiviteter, seminarer, symposier, konferencer, gæsteforelæsninger m.v. på landets religionshistoriske og - videnskabelige institutter og centre, at møtningpunktet er ved at være nået? Aflysningen og den del af forklaringen, der faktisk vedrører smøleri i bestyrelsen, fik til følge, at bestyrelsen strammede op på forretningsgangen og foretog en mere entydig fordeling af arbejdsopgaver og ansvarsområder. Men måske burde aflysningen og de andre mulige forklaringer også resultere i, at medlemmerne på dette års generalforsamling tilkendegiver, om de mener, at kalenderen, økonomien, helbredet og den faglige entusiasme kan bære et årligt DAHR- arrangement over een eller halvanden dag. Forslag til emner for kommende årsmøde modtages også gerne, især til emner, som medlemmerne mener, at DAHR er særlig velegnet til at tage op.

4. Rekrutteringen af nye medlemmer er ikke forløbet helt, som vi havde planlagt. Bestyrelsen må erkende, at den i denne sag nok har arbejdet en smule trægt. Det skyldes almindelig travlhed med andet arbejde, men også vanskeligheder forbundet med at definere målgruppen. Sidstnævnte hænger sammen med drøftelser af de paragraffer i vedtægterne, der angår kriterier for medlemskab: Hvor langt ud i det akademiske landskab skal vi gå for at finde medlemmer, der har en akademisk interesse for religion, og hvor snævert eller bredt skal en sådan interesse defineres? Og, hvad vil vi med sådanne eventuelle, men måske også mere perifære, medlemmer, og hvilke grunde skulle de have til at melde sig ind i en endnu en forening? Og, hvad med de studerende? Hvor langt ned i graderne skal vi gå, og hvor langt kan vi tillade os at gå i et forsøg på at hverve medlemmer, som ganske vist slipper med et billigere kontingent end de øvrige, men som til gengæld ikke har fulde rettigheder, bl.a. stemmeret på generalforsamlingen? Under alle omstændigheder: Vi har siden oktober i fjor fået 10 nye medlemmer, fastansatte, løstansatte og studerende, og hver som een bydes de hjertelig velkommen. Måske vil den invitation til medlemskab, som blev udsendt i oktober dette år føre til, at vi kan byde endnu flere nye medlemmer velkommen.

5. Som den tidligere formand, Jeppe Sinding Jensen, så rigtigt udtrykte det i sin sidste formandsberetning, er det ikke altid helt let at afgøre, hvornår DAHR har været aktivt involveret i et fagligt arrangement. Hvis det eneste kriterium for slig aktivitet er selskabets økonomiske støtte og

eneste dokumentation derfor solide minusbeløb i selskabets regnskab, ja så må vi erkende, at vi de seneste to år har været ganske passive. Ja, måske begrænser DAHRs aktiviteter sig så i virkeligheden til formandens arrangement af en foredragsturne til landets religionsvidenskabelige institutter og centre (samt til et efteruddannelseskursus for gymnasielærere) for Burton Mack. Et initiativ, der så tilfældigvis lod sig kombinere med den forsknings- og ph.d. konference om "Historical Theories, Methods and Knowledge in the Study of Ancient Religions", som Institut for Religionsvidenskab v. Per Bilde og Jeppe Sinding Jensen arrangerede i et samarbejde med Center for Antikstudier i Århus. Helt så let lader sådanne aktiviteter sig dog ikke afgrænse: Flere af bestyrelsens medlemmer og flere af DAHRs medlemmer har været aktive i forbindelse med afholdelse af diverse arrangementer i andet regi, og også forsøg på at arrangere konferencer tæller selv om forsøgene strander. Vi har således brugt megen tid på at diskutere (med diverse ph.d. ansvarlige, i ind- og udland), hvordan og hvorvidt DAHR skulle gå endnu mere aktivt ind i de arrangementer for ph.d- studerende, som var planlagt i Norrel-regi, og det er i øvrigt vanskeligt at se, hvordan vi i den forløbne periode skulle have gjort andet og mere. Sagen er jo, at det vrirler med arrangementer og aktiviteter, også den slags udgivelsesaktiviteter, som DAHR også gerne skulle medvirke til, og at de tilsyneladende kan løbe af stablen helt uden hjælp fra DAHR: Vi har 3 foredragsforeninger, een ved hvert universitet. Vi har to landsdækkende tidsskrifter, CHAOS og Religionsvidenskabeligt Tidsskrift, hvoraf det ene, nemlig CHAOS hvert år er medarrangør af et symposium, de seneste 2 i hhv. København (Religion og Seksualitet) og i Odense (Millenarisme). Vi har to meget aktive studenterorganisationer samlet om to publikationer, der snart kan kaldes tidsskrifter, hhv. Tabu (København) og Totem (Århus). De religionsvidenskabelige institutter og centre har desuden i de forløbne to år arrangeret flere forskellige seminarier, konferencer, gæsteforelæsninger m.v.: Fx har København haft Bruce Lincoln på længerevarende besøg som gæsteprofessor, mens man i Århus har haft besøg af Hans Kippenberg. Der har været flere forskellige religionssociologiske arrangementer, og i Århus har man afholdt konference og seminar om magi og kognition samt om værdier i religionsforskning og - undervisning. Og, så har de ph.d. studerende i København - helt uden hjælp udefra - afholdt konference om "Religion, orientalisme og globalisering", og inden vi ser os om holder RENNER-afløseren, det nye netværk om globalisering og nye religioner konference (medio november) her på Diakonissestiftelsen, ligesom der i begyndelsen af december finder endnu en konference om nye (eller: omdiskuterede) religioner sted i Århus. Udover de nævnte tidsskrifter og enkelte forskeres publikationer er publikationen "Rationality and the Study of Religion" udkommet som en følge af konferencen om samme, Århus Universitet (i et redaktionelt samarbejde med København) har søsat en nye serie af publikationer af yngre forskeres arbejder. I København har man haft overskud til at udgive en nydelig lille publikation med de seneste års åbningstaler til instituttets nye studerende, og så har Sand og Podeman netop fået udgivet Comparative Studies in the History of Religions (Mus. Tusc.), der jo indeholder en række af indlæggene fra DAHRs 10 års jubilæumskonference i 1992. RENNER-netværket har kastet flere publikationer af sig, og senest har koordineringen af RENNER og Hellenisme- initiativet barslet med en publikation med konferencebidrag. Listen over aktiviteter, der finder sted i Danmark og involverer DAHR-medlemmer på flere niveauer, er meget længere, og hvis den udvides til at gælde aktiviteter i udlandet bliver den endnu længere. Hvad er der tilbage til DAHR?

*

På det første bestyrelsesmøde drøftede vi også andre initiativer og muligheder. Bl.a.

a) muligheden for at DAHR kunne og burde spille en mere synlig rolle i forhold til offentligheden,

- b) det ønskværdige i at få etableret oversigt over medlemmernes andre relevante forskeres forskningsprojekter, udgivelser m.v.,
- c) oprettelse af et (elektronisk) medlemskartotek, der rummede ovennævnte oversigt og bidrog til at dansk religionshistorisk forskning og ekspertise blev mere synlig og tilgængelig, for kolleger, der ønskede viden og samarbejde, og for den brede offentlighed.
- Endelig ville vi udarbejde et forslag til reviderede vedtægter, som kunne forelægges den kommende (dette års) generalforsamling.

Tager vi sidstnævnte først, ja så nåede vi i mål med denne plan, og nærværende generalforsamling skal tage stilling til et forslag til vedtægtsændringer.

Efter nogen drøftelse, også i forbindelse med Lindtner-sagen, besluttede vi, at DAHRs bestyrelse ikke har mandat til fx at udtale sig "på vegne af dansk religionsforskning", og at bestyrelsen som sådan ikke kan gå ind i offentlige eller fagpolitiske debatter, ej heller om fx religionsundervisning i folkeskolen, på gymnasier, på seminarier eller universiteter. Det er vel sagtens med "dansk religionsvidenskabelig forskning" som med folkekirken: Den har ingen stemme, undtagen hiin enkeltes og de enkelte institutters og centres.

Vores måde at håndtere Lindtner-sagen på illustrerer måske, hvordan vi mener vi kan gå ind i en offentlig debat og måske tilmed søge at sætte dagsordenen for den, men måske illustrerer den allerbedst grænserne for vores aktive deltagelse.

Men tilbage står fortsat et ønske om at kunne fungere som platform for kontakt forskere og forskere imellem, men også for forskere og offentlighed imellem. Vores forsøg på at få etableret ovennævnte oversigt og medlemskartotek er imidlertid strandet på at kun forsvindende få har udfyldt den oplysningsseddel, der var indlagt i Nyhedsbrev nr. 23, s. 26.

Vi vil derfor meget gerne have generalforsamlingens kommentarer til denne ide. Er der en god ide at DAHR fungerer som platform for en samlet oversigt over den religionsvidenskabeligt relevante forskning, over forskere, og implicerer det at medvirke til "fremme af dansk religionshistorisk forskning" på nationalt plan ikke at selskabet er i stand til tage initiativer, der synliggør og styrker religionshistoriske tilgange til relevante emner og diskussioner i den offentlige debat? Hvis folkekirkelige kredse kan tage initiativ til at forsyne pressen med en liste over eksperter, der kan udtale sig, hvorfor kan DAHR så ikke? Eller: Er det en dårlig ide at DAHR søger at fremme dansk religionsforskning ved at hjælpe til at supplere hærskaren af teologer i medierne med en lille flok af religionsforskere?

Internationalt (IAHR)

Som det er fremgået af Nyt fra bestyrelsen, deltog DAHR i den regionale IAHR konference i Hildesheim den 22.-25. maj 1998 med henblik på at kunne være til stede ved mødet i IAHR's International Committee samt i det vi troede var den egentlige stiftende generalforsamling (inkl. vedtagelse af vedtægter) for en European Association for the History of Religions. På mødet i den internationale kommitte stod Durban - 2000 naturligvis højt på dagsordenen, men også diskussion af, hvad man stillede op med et nationalt selskab (som det australske), der ikke betalte kontingent over en årrække, tog tid. Da alle har kunnet læse om øvrige sager i IAHR-regi i udsendte Bulletin og Supplements, skal jeg ikke bruge mere tid på dette, men alene koncentrere mig om det, der på og efter mødet i Hildesheim har udviklet sig til en "sag", nemlig stiftelsen af et særligt europæisk selskab. Som tidligere meddelt gik den planlagte endelige etablering af European Association for the History

of Religions i vasken. En arbejdsgruppe med Hans Kippenberg i spidsen havde i flere år skullet forberede vedtægter for foreningen. På mødet i Hildesheim viste det sig, at nogle mente, at foreningen var stiftet, og at vedtægterne blot skulle konfirmeres. Vi havde drøftet situationen med de andre nordiske lande og var enige om, at vi ikke havde noget mandat til at ratificere vedtægter. Sammen med vore nordiske og engelske kolleger mente vi i øvrigt, at hverken mødet eller indholdet i vedtægter var tilfredsstillende. Vi vurderede, at en forening som den, der blev foreslået, kunne føre til en underminering af IAHR og de nationale selskaber samt af IAHRs bestræbelser på i højere grad at inddrage 3. verdens lande i det internationale samarbejde. På mødet var et klart flertal lige så skeptiske. Mødet endte i (omtrent) kaos, idet hele det siddende udvalg trak sig. En ny tolvmandskommitte (m. bl.a. Tore Ahlbäck og Tim Jensen) fik til opgave at udforme forslag til vedtægter for en europæisk organisation. Tolvmandsgruppen trådte straks sammen og nedsatte en fire-bande, der skulle udarbejde endnu et forslag.

Bestyrelsen modtog (langt om længe) et forslag, primært udarbejdet af Peggy Morgan (BASR) og Tore Ahlbäck (Finland), men var fortsat tvivlrådigt: Vi mente (og mener) der er behov for en europæisk organisation, der har karakter af et netværk, der kan koordinere europæiske tiltag og konferencer, fungere som platform og talerør for europæisk religionsforskning vis a vis de europæiske politiske, kulturelle og uddannelsespolitiske organer, måske rejse penge sammesteds, samt få stemme og indflydelse i spørgsmål vedrørende religioner, religionsforskning og -formidling i Europa. Men alligevel: Var det virkelig en god idé med endnu en regional organisation? Skulle den have individuelt medlemskab, og hvad tænkte man i IAHRs bestyrelse?

Efter udsendelsen af det nye forslag skulle medlemmerne af nævnte 12-mands udvalg høre deres respektive foreninger om forslaget og efterfølgende træde sammen for at træffe en beslutning. Der eksisterede en halv aftale med en prof. Ch. M. Ternes fra Luxembourg om at et møde eventuelt kunne holdes i oktober i Luxembourg. Der herskede imidlertid fra begyndelsen en ikke ringe mistro til samme Ternes, der dukkede op ud af den blå luft og allerede i Hildesheim forsøgte at placere sig selv meget centralt, selv om hverken han eller den Luxembourgske forening havde (har) nogen officiel tilknytning til IAHR. Da samme Ternes i den mellemliggende periode via emails flere gange udtrykte sig særdeles negativt om det nedsatte udvalg og deres forslag og tilmed kastede endnu et forslag ind i spillet, valgte flere af de tolv, DAHR inkl., at melde fra til mødet i Luxembourg.

I mødet deltog, viste det sig, 6 af 12-mandsgruppens medlemmer, og efterfølgende udsendte Ternes en meddelelse om, at de havde stiftet en europæisk forening (EuroAss, what a name!) med ham som formand, med individuelt medlemskab og med et sæt vedtægter, der ikke havde noget med det ellers udsendte forslag at gøre.

Reaktionen på dette kup udeblev ikke: DAHR v. formanden, det hollandske selskab og også det finske har reageret skarpt, mens BASR desværre kun har sagt at de ville reagere skarpt og de øvrige nordiske, primært det svenske v. Jan Bergman har udtrykt stærk modvilje. Ternes svarede efterfølgende på alle protester med udsøgt arrogance og foragtfuldhed og har bl.a. klart udtrykt, at de nationale foreninger efter hans mening har udspillet deres rolle. At de demokratiske procedurer tilsyneladende også har udspillet deres rolle, er han tilsyneladende bedøvende ligeglad med.

Det var nu meningen, at vi skulle have mødtes med med vore nordiske, hollandske og engelske kolleger for at finde frem til et alternativt forslag til et europæisk netværk, men for et par måneder siden indtraf en ny udvikling i sagen: I forbindelse med en IAHR-konference i Brno i forsommeren har bl.a. den hollandske forenings repræsentant samt medlemmer af IAHRs bestyrelse holdt møde med nogle af de østeuropæiske landes medlemmer i EurASS, og meldingerne går på, at vi opfordres til at acceptere, at foreningen bibeholdes og at IAHR adopterer den, omend på visse betingelser. Årsagen

hertil er, at øst- og sydeuropæiske kolleger, ikke mindst dem, der er gået med i foreningen og dens bestyrelse, har givet udtryk for, at de har brug for den, men også at de er villige til at arbejde for at dens udemokratiske og uheldige fødsel afløses af demokratiske tiltag og af den nuværende formands hurtigst mulige afgang. Endvidere stræber IAHR imod at arrangere et møde i forsommeren år 2000, hvor tingene skal bringes i orden. Det lyder lovende, og DAHR deltager naturligvis gerne konstruktivt i et sådant møde. Vi har naturligvis heller ikke meget andet at gøre i den nuværende situation.

Sidst, men ikke mindst, til det positive: Vi er meget glade for at kunne konstatere, at listen over danske religionsforskere, der deltager med og uden paper i IAHRs næste store kongres, The 18th Quinquennial Congress i Durban 5.-12.-august år 2000, er lang. Danske kolleger deltager i, leder og arrangerer symposier, paneler, round-tables:

Om upanishaderne (Mikael Aktor); om nye religioner og globalisering (Mikael Rothstein og Margit Warburg); om natur og religion (Tim Jensen), om diaspora-hinduisme (Marianne Qvortrup Fibiger), om "Contemporary Issues and Directions" (Jeppe Sinding Jensen og (samme) om "Historical Comparativisms"; om synkretisme (Anita Leopold). Så vidt vides deltager også Jørn Borup, Jens Peter Scjødt og Dorthe Refslund, og så er

Armin W. Geertz, ikke at forglemme, formand for det internationale kongresudvalg.

Det er lige før vi kan chartre et fly, især da hvis der er flere københavnere end nævnte, der deltager.

For mere information og registrering (husk inden 31.12.1999 for deltagere med paper og til favørpris) se <http://www.udw.ac.za> og IAHR's hjemmeside <http://www.uni-marburg.de/fb11/religionswissenschaft/iahr> samt DAHRs hjemmeside.

Det nordiske samarbejde (Norrel)

Norrels bestyrelse, der består af een person fra hver af de nationale selskaber (som regel formanden), trådte sammen umiddelbart efter vores generealforsamling på Mols i 1997. Her overtog Tore Ahlbäck formandskabet, der går på skift hvert andet år.

Som bekendt har DAHR via Norrel og Nordisk Netværk for Forskeruddannelse været aktivt involveret i planlægning og afholdelse af de to konferencer om hhv. Rationalitet og Metodologi i Århus og Åbo. På et møde i Norrel var det blevet besluttet, at det tredje, og i denne runde sidste, forskeruddannelsesseminar (ifølge planen om Ritualteorier) skulle afvikles i Norge i 1998, efter at Sverige var løbet ind i problemer med at få det arrangeret i Lund.

Desværre viste det sig, at nordmændene måtte meddele, at de ikke kunne finde tid og midler til et arrangement i 1998. DAHR meddelte de øvrige medlemmer af Norrel, at vi følte os forpligtet til at gøre, hvad vi kunne for at det planlagte 3-trins program gennemførtes og afsluttedes i 1998, men det var umuligt. Efter diverse mislykkede forsøg, så det ud til, at Tore Ahlbäck forsøgte at arrangere noget for interesserede ph.d'ere i forbindelse med den finske forenings årsmøde (med temaet religionsfænomenologi) 3.-5. december 1998 i Finland. Hverken vi eller andre synes at have fået andet end et foreløbigt program, og vi ved ikke, hvad der skete i Finland. DAHR måtte således opgive at foretage sig videre.

Med forsker- og ph.d.-seminaret i Århus her i september tog danskere endnu engang et initiativ, men i skrivende stund forekommer det nordiske samarbejde på dette punkt at ligge underdrejet. Desværre er det ikke kun vedr. ph.d.-kurserne, at samarbejdet går trægt. DAHR har gang på gang forsøgt at få et møde istand, og i skrivende stund er der taget kontakt til Britt-Mari Näsström, der har afløst afdøde Jan Bergman som formand i Sverige, til Knut A. Jakobson, der har afløst Einar Thomasen i Norge (der skal være redaktør for Numen efter Kippenberg) samt naturligvis til Tore Ahlbäck. Forhåbentlig lykkes det inden årets udgang at holde et møde, måske i Göteborg. Vi har gjort meget for at holde gryden i kog,

og vi giver ikke op endnu. Det nordiske samarbejde bør være en vigtig del af vores internationale aktiviteter.

Til sidst: Som det fremgår af ovenstående døde Jan Bergman (f. 1933) i august måned. Bestyrelsen modtog beskeden om Bergmans død med sorg. Jan var indtil det sidste aktiv også på det fagpolitiske område, og med hans bortgang har nordisk og international religionsforskning mistet een af de sidste "gammeldags" akademiske personligheder (se i øvrigt nekrologen s. xx).

Medlemstal og økonomi

Medlemstallet, pr. 20.10.1999 på 75, er stort set uforandret, når afgang og tilgang vejes mod hinanden. Siden 1.10.1998 er der som tidligere nævnt optaget 10 nye medlemmer i DAHR (heraf 4 studerende). DAHR's beholdning på girokontoen er, som det vil fremgå af regnskabet, på små 20.000 kr forud for indeværende årsmøde og generalforsamling.

Vi satser på at have en beholdning på ca. 10.000 kr. til investering i særlige aktiviteter, herunder årsmøder, og 10.000 til de løbende udgifter.

Det er klart, at vi med denne økonomi ikke kan slå de helt store slag, og at vi fortsat er særdeles afhængige af diverse institutters og centres good-will.

Andet

Også en anden af de gamle kæmper, nemlig prof. Arild Hvidtfeldt, er som det fremgik af J.H. Vanggaards nekrolog i seneste Nyhedsbrev faldet bort i indeværende år, og Hvidtfeldts betydning for dansk religionsvidenskab kan næppe overvurderes.

Ellers har de forløbne to år været mere præget af sprudlende liv end død inden for dansk religionsvidenskabelig forskning. Et udpluk af de mange mere institutionaliserede initiativer og forskningsresultater er givet ovenfor, og i forlængelse af diskussionen om synliggørelsen af en religionsvidenskabelig tilgang til offentligt og politisk debatterede emner bør det ikke glemmes, at vi har fået to fremtrædende medlemmer centralt placeret eet af de steder, hvor anvendt religionsforskning i disse år virkelig kan komme til sin ret, nemlig i det rådgivende nævn vedr. ansøgninger om godkendelse af trossamfund. Det var med glæde og stolthed, at bestyrelsen tidligere kunne ønske Armin Geertz og Ole Riis, samt Jørgen Stenbæk, tillykke med udnævnelsen (for Geertz' vedkommende til formand) i det af Undervisnings- og Kirkeministerens nyoprettede nævn til vurdering af ansøgninger om vielsesbemyndigelse og administrativ anerkendelse som religion/trossamfund. Vi betragter oprettelsen af nævnet samt den centrale placering religionsforskere har fået i det, som et vigtigt skridt i bestræbelserne på at placere religionsvidenskabelig forskning mere centralt i det offentlige rum. Bestræbelser, som er blevet udfoldet igennem en lang årrække og gennem et langt og sejt træk af forskere med tilknytning til alle de religionsvidenskabelige institutter i DK.

RENNER-initiativet kan naturligvis ses som en fornem kulmination på det organiserede forsknings- og formidlingsarbejde, men også enkelte forskeres artikler i tidsskrifter og deltagelse i den offentlige debat har været med til at bane vej for, at religionsvidenskabelig empirisk forskning og sekulære religionsteorier på denne måde bliver yderligere udbredt og kendt.

Endnu en udvikling fortjener særlig omtale: Center for Religionsstudier v. Syddansk Universitet, Odense Universitet (det hedder det!) tog ved dette semesters begyndelse det første skridt på vejen mod en voksentilværelse på lige fod med de religionshistoriske og -videnskabelige institutter i København og Århus, idet det optog 35 studerende på en BAG-uddannelse. Det forventes, at centret allerede til næste år vil optage to hold á 35, men det afhænger af fakultetets vilje til at bevilge flere stillinger. Ved semesterstart ansattes en adjunkt og en lektor, så centret nu råder over 4 1/2 faste stillinger.

Afsluttende

På det seneste bestyrelsesmøde drøftede bestyrelsen atter DAHRs formål, aktiviteter, fremtid og berettigelse. Som enhver anden bestyrelse af denne slags bliver vi til tider tvivlrådige og tilmed lidt mismodige: Er der overhovedet nogen, der fortsat har brug for DAHR? Ville nogen overhovedet opdage, hvis butikken lukkede? Sådanne overvejelser følger naturligt et aflyst arrangement som forrige års årsmøde, hvor den ringe tilmelding som sagt ikke kun kan forklares med bestyrelsens nøl med den endelige annoncering af mødet. Også en ringe respons på vores opfordring til kolleger om at indgå i et register over religionsforskere og en oversigt over religionsforskning i DK kan påvirke sådanne overvejelser.

Omvendt er det indlysende, at manglende opslutning til sligt ikke nødvendigvis skyldes manglende interesse for DAHR og slet ikke manglende virkelyst. Vore kolleger og medlemmer er ganske enkelt konstant så optaget af både den daglige undervisning, administration og forskning (for at tage områderne i den rigtige rækkefølge) samt et væld af andre arrangementer i ind- og udland, at DAHR må og skal glide i baggrunden. Den ene konference efter den anden, nye publikationer, publikationsserier og tidsskrifter ser dagens lys, og antallet studerende er ikke ligefrem voldsomt faldende.

Hvis DAHR har problemer, skyldes det måske, at dansk religionshistorisk forskning blomstrer som aldrig før og på flere forskellige måder, og at nogle af de aktiviteter DAHR i sin tid var udset til at stå for og igangsætte arrangeres bedre af mange andre og sker helt "af sig selv".

Er tiden løbet fra det selskab, der blev stiftet for snart 20 år siden, på alle eller kun på enkelte områder, eller gælder det "blot" om at finde andre og nye arbejdsområder, andre og mere tidssvarende fortolkninger af, hvad det vil sige, at "varetaget fagets interesse på nationalt plan" og "fremme dansk religionshistorisk forskning i international sammenhæng og samarbejde"?

Medlemmerne og generalforsamlingen opfordres hermed til at komme med bidrag til en analyse af situationen, komme med bud på spørgsmål som ovennævnte og dem, der er rejst tidligere i denne beretning samt formulere andre og måske rigtigere og mere frugtbare spørgsmål.

pbv.

Tim Jensen, formand,

København den 5.11.1999